

KUOPION MUSEOKESKUS

Kuopion kaupungin museot

TOIMINTA- JA TALOUSSUUNNITELMA 2021–2024

TOIMINTA-AJATUS

Kuopion kaupungin museopalveluista vastaavat Kuopion kulttuurihistoriallinen museo, Kuopion luonnontieteellinen museo ja Kuopion taidemuseo. Museopalvelut tuotetaan museoiden toiminta-ajatuksiin perustuen, ottaen huomioon kunkin museoalan vaatiman erityisasiantuntemuksen ja alueellisia vastuumuseotehtäviä koskevat sopimukset. Museot toimivat yhteistyössä museokeskuksena. Kaupungin museokohteita ovat Kuopion taidemuseo, Kuopion korttelimuseo, J.V. Snellmanin kotimuseo ja Kuopion museo, joka avataan peruskorjaus- ja laajennushankkeen jälkeen yleisölle vaiheittain vuoden 2021 aikana.

Museot toimivat alueellisina vastuumuseoina. Kulttuurihistoriallisen museon toimialueena on Pohjois-Savon maakunta, tehtävinä alueellisen museotoiminnan edistämistehtävä ja alueellinen kulttuuriympäristötehtävä. Luonnontieteellisen museon toimialuetta ovat Pohjois-Savon, Etelä-Savon, Pohjois-Karjalan ja Etelä-Karjalan maakunnat, tehtävänä alueellisen museotoiminnan edistämistehtävä luonnonperinnön osalta. Taidemuseon toimialueena on Pohjois-Savon maakunta, tehtävänä alueellinen taidemuseotehtävä.

Kuopion kulttuurihistoriallinen museo

Kuopion kulttuurihistoriallinen museo on Kuopion kaupungin historiallinen museo, joka vastaa kaupungin omistamista kulttuurihistoriallisista museoista ja niiden kokoelmista. Museo tallentaa, tutkii ja välittää tietoa Pohjois-Savon esihistoriasta, historiasta, kansanelämästä ja muusta kulttuuriperinnöstä. Pohjois-Savon alueellisena vastuumuseona se vastaa maakunnan museotoiminnan alueellisesta kehittämisestä. Sen viranomaistoiminta käsittää erityisesti rakennetun ympäristön, arkeologisen kulttuuriperinnön ja kulttuurimaisemien osalta asiantuntijaviranomaisena toimimisen alueellisesti. Alueviranomaisen roolissaan vastuumuseo antaa vuosittain jo noin 300 viranomaislausuntoa, osallistuu viranomaisneuvotteluihin ja yhteistyöryhmiin. Lisäksi se antaa neuvontaa, kehittää ja edistää kulttuuriympäristön omaehtoista vaalimista ja toimialansa yhteistyötä sekä alueellisella että valtakunnallisella tasolla sekä kulttuuriympäristötiedon digitaalista tallentamista ja saavutettavuutta. Alueellisen vastuumuseon työtä ohjaa museolaki, maankäyttö- ja rakennuslaki, hallintolaki ja museon alueellinen suunnitelma.

Kuopion luonnontieteellinen museo

Kuopion luonnontieteellinen museo harjoittaa luonnontieteellistä museotoimintaa ja toimii alueellisena vastuumuseona Pohjois-Savon, Etelä-Savon, Pohjois-Karjalan ja Etelä-Karjalan maakunnissa tehtävänään luonnonperintö. Vastuumuseo toimii luonnonperinnön asiantuntijana, kehittää ja edistää museotoimintaa, toimialansa yhteistyötä sekä luonnonperinnön tallentamista ja digitaalista saatavuutta. Museon tehtävänä on edistää erityisesti itäisen Suomen luonnon monimuotoisuuden tuntemusta, kartoitusta, tutkimusta ja säilymistä, dokumentoida tietoa luonnon tilasta ja sen muutoksista tutkimuksen, opetuksen ja yhteiskunnallisen päätöksenteon tarpeisiin, edistää ja tukea ympäristökasvatusta sekä alansa harrastustoimintaa.

Kuopion taidemuseo

Kuopion taidemuseo on taidelaitos ja museo, joka tutkii, tallentaa ja esittelee kuvataiteen historiaa ja nykyisyyttä sekä edistää kuvataiteen ja koko visuaalisen ympäristön tuntemusta. Taidemuseo ylläpitää taidekokoelmia ja huolehtii taidehistoriallisen aineiston saatavuudesta. Museo toimii Pohjois-Savon alueellisena vastuumuseona taidemuseotehtävässä taiteen ja visuaalisen kulttuuriperinnön asiantuntijana,

kehittää ja edistää toimialansa yhteistyötä sekä taiteen ja visuaalisen kulttuuriperinnön tallentamista ja digitaalista saatavuutta.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

Museoita työllistävät alueelliset ja paikalliset palvelutehtävät sekä kaupungin palvelualueiden yhteistyö. Uusi museolaki määrittelee museoiden toimintaa sekä toimintaympäristöä erityisesti alueellisen vastuumuseotoiminnan tehtävien osalta. Alueellisen vastuumuseon viranomaistehtävään kohdistuu kasvavassa määrin kysyntää Pohjois-Savon aktiivisen maankäytönsuunnittelun vuoksi. Museot toimivat alansa asiantuntijoina esimerkiksi kulttuuri- ja luonnonympäristöön ja julkiseen taiteeseen liittyvissä tehtävissä. Tieto kulttuurin ja luonnon terveyttä ja hyvinvointia edistävästä ja ennaltaehkäisevästä vaikutuksista luo museoille erityisiä palveluodotuksia.

Vuosina 2018-2020 toteutettu Kuopion museo -rakennuksen peruskorjaus ja laajennus sekä vuonna 2021 toteutettava näyttelykokonaisuuden uusiminen ovat tuoneet uuden vaiheen museoiden toimintaan sekä työtila- ja näyttely-ympäristöjen kehittämiseen. Museo- ja kirjastorakennusten yhdistäminen tarjoaa uusia mahdollisuuksia museo- ja kirjastopalvelujen yhteiseen kehittämiseen. Museohankkeeseen kytkeytyy myös museoiden kokoelma- ja työtilojen sekä Korttelimuseon kehittämishankkeet.

Kuopion keskustassa sijaitsevien museokohteiden lisäksi ylläpidetään luontonäyttelyä Puijon Konttilassa. Maaningan ja Karttulan kotiseutumuseot ovat toistaiseksi vailla näyttelytilaa.

PAINOPISTEALUEET VUOSILLE 2021–2024

Museoiden toiminnassa painottuvat uuden museolain asettamien tehtävien toteuttaminen sekä Kuopion kaupungin strategian mukaiset hyvinvointia edistävät palvelut. Palvelujen kehittämisessä painotetaan paikallista, alueellista ja valtakunnallista yhteistyötä ja verkostoitumista.

Saavutettavat museopalvelut

Museoiden ja museoaineistojen saavutettavuutta parannetaan. Museot tuottavat asiakaslähtöisiä ja aktiivisia palveluita kulttuuri-, ympäristö- ja taidekasvatustyön keinoin. Samalla ne toimivat osaltaan kulttuuriperinnön, luonnonperinnön ja taiteen vaalimisen mahdollistajina. Painopisteenä on myös uusien toimitilojen ja palveluratkaisujen suunnittelu, erityisesti uudistuvan Kuopion museon näyttelyiden ja palveluiden osalta.

Monipuolinen asiantuntemus

Museot tarjoavat toiminta-alueillaan monipuolista palvelua ja tietämystä kulttuuriperinnön, luonnonympäristön sekä julkisen taiteen asiantuntijoina.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET JA KESKEISET TOIMENPITEET 2021

Elämyksiä ja tietoa näyttelyillä

Museoiden omia näyttelytuotantoja täydentää aktiivinen paikallinen, valtakunnallinen ja kansainvälinen yhteistyö. Perusnäyttelyiden lisäksi museot tuottavat vaihtuvia näyttelyjä. Museoiden näkökulma on paitsi savolainen ja suomalainen, myös globaali.

Museoita kehitetään toiminnallisina ja elämyksellisinä oppimisympäristöinä ja paikkoina. Museot tuottavat tietoa Pohjois-Savon historiasta ja alueen elämästä, suomalaisesta luonnosta ja kuvataiteesta. Museot

pyrkivät välittämään myös kansallisia ja kansainvälisiä elämyksiä ja keskustelunaiheita alueelle. Näyttelyitä ja tapahtumia tuotetaan mm. muiden museoiden, yhdistysten ja yhteisöjen sekä taiteilijoiden, tutkijoiden ja muiden yksityishenkilöiden kanssa. Toiminnallaan museot rakentavat Kuopio-kuvaa ja vahvistavat kaupungin vetovoimaa.

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin edistäminen

Asiantuntijapalvelut sekä kulttuuri-, ympäristö- ja taidekasvatustyö lisäävät museoiden saavutettavuutta ja tuovat taiteen osaksi arkiympäristöä, edistävät hyvinvointia, kestäväää kehitystä ja myönteistä kaupunkikulttuuria. Museot ovat asiantuntijoina aktiivisesti mukana kulttuuri- ja luonnonympäristön sekä julkisen taiteen yhteistyöhankkeissa. Museot jatkavat myös palveluidensa verkkosaavutettavuuden kehittämistä.

Kulttuurihistoriallinen museo hoitaa alueellisena vastuumuseona Pohjois-Savossa sekä arkeologian, rakennetun kulttuuriympäristön että kulttuurimaisemien suojeluun liittyviä viranomais- ja asiantuntijatehtäviä. Tärkeä osa alueellisen museon tehtäväkenttää on myös Pohjois-Savon museotoiminnan edistäminen, minkä piirissä on yli 60 paikallista museota. Alueellinen tehtävä käsittää myös harkinnanvaraisten valtionavustusten ohjaamisen ja kohdistusarviointin eri museoille ja rakennetun perinnön korjaushankkeisiin. Kulttuuriympäristötyössä ollaan mukana kaikissa tärkeimmissä maakunnallisissa yhteistyöryhmissä, uusimpana yhteistyötahona mm. ylimaakunnallinen Itä-Suomen kulttuuriympäristöryhmä. Alueellisen vastuumuseon työ on lakisäätelistä ja suurelta osalta viranomaistoimintaa.

Luonnontieteellinen museo osallistuu Pohjois-Savon ympäristökasvatusverkoston kehittämiseen ja toimintaan sekä kuuluu valtakunnalliseen Luonto- ja ympäristökoulujen LYKE-verkostoon. Museo tukee asiantuntijapalveluillaan Kuopion kaupungin maankäytön suunnittelua ja toimii asiantuntijana yhteistyössä Suomen ympäristökeskuksen, ELY-keskusten, Metsähallituksen, Luonnontieteellisen keskusmuseon sekä valtakunnallisten eliötyöryhmien kanssa.

Taidemuseo toimii kaupungin julkisen taiteen asiantuntijana mm. rakennuskohteiden prosenttitaidehankkeissa. Lisäksi Taidemuseo pyrkii omalta osaltaan edistämään julkisen taiteen asiaa koko maakunnan alueella, yhteistyössä Taiteen edistämiskeskus Taiken kanssa.

Museot kehittävät yleisötyön kohderyhmäpalveluja yhteistyössä Kuopion kaupungin hyvinvoinnin palvelualueen muiden toimijoiden kanssa sekä kulttuurin ja hyvinvoinnin paikallisten, alueellisten ja valtakunnallisten yhteistyökumppanien ja verkostojen kanssa. Museot suuntaavat hyvinvointia tukevia sisältöjään erityisesti lapsille ja nuorille sekä ikääntyville ja erityisryhmille.

Laadukas tietopalvelu tukeutuu kokoelmiin ja tutkimukseen

Kulttuuri- ja luonnonperinnön sekä kuvataiteen dokumentointia ja tutkimusta sekä museoaineistojen digitointia tehdään suunnitelmallisesti, alan valtakunnalliset linjaukset ja velvoitteet huomioon ottaen, museotalan yhteistyötä hyödyntäen.

Kokoelmatietojen saavutettavuuden parantaminen ja kuva- ja tietopalvelun kehittäminen ovat painopistealueita. Kokoelmatietojen ja kuva-aineistojen digitointia jatketaan painottaen näyttelytuotantoa sekä maakunnallista ja valtakunnallista yhteistyötä. Luetteloinnin sisällön laadullista tasoa kehitetään yhteistyössä muun museotalan kanssa.

Kulttuurihistoriallinen museo on ottanut käyttöön MuseumPlus-ohjelman, jonka pilotoinnissa museo oli mukana. Ohjelma on nyt osa Suomen museoliiton Kookos-kokoelmahallintapalvelua. Museo tarjoaa MuseumPlus -ohjelman Pohjois-Savon ei-ammattillisille paikallismuseoille ja ohjaa MuseumPlus-kokoelmanhallintajärjestelmän luettelointityötä.

Vuoden 2020 lopussa Kulttuurihistoriallisen museon kokoelmatietokantaan luetteloi 21 paikallismuseota Pohjois-Savon alueelta. Kokoelmatietoja siirretään verkossa käytettäväksi kansallisen digitaalisen kirjaston asiakasliittymään FINNAan ja opettajien hakupalvelu FINNAn luokkahuoneeseen Kookos-palvelun kautta. Kokoelmien näkyvyyttä ja käytettävyyttä lisätään verkkonäyttelyillä esim. Elämää Kuopiossa - verkkonäyttelyn tapaan (<https://elamaakuopiossa.wordpress.com/>) ja valokuvia tarjotaan katsottavaksi ja käytettäväksi Flickr-palvelun kautta (<https://www.flickr.com/photos/kuhmu/>).

Kuopion luonnontieteellinen museon kuuluu Luonnontieteellisen keskusmuseon johtamaan Suomen luonnontieteellisten museoiden ja kokoelmayksiköiden konsortioon, joka on mukana alan eurooppalaisten museoiden ja muiden luonnontieteellisten kokoelmayksiköiden DiSSCo-yhteenliittymässä (Distributed System of Scientific Collections; <https://dissco.eu>). DiSSCon tavoitteena on mm. edistää luonnontieteellisten kokoelmatietojen tunnustamista, kehittämistä ja hyödyntämistä tieteellisenä infrastruktuurina esim. ympäristötieteellisessä ja ilmastomuutokseen liittyvässä tutkimuksessa. Konsortion luonnontieteellisiin kokoelmiin ja aineistoihin perustuva tutkimusinfrastruktuuri, valittiin joulukuussa 2020 Suomen Akatemian haussa kansallisten tutkimusinfrastruktuurien tiekartalle 2021-2024. Luonnontieteellisen museon luetteloidut ja digitoidut kokoelmatiedot on siirretty verkossa käytettäväksi Luonnontieteellisen keskusmuseon ylläpitämään kokoelmanhallintajärjestelmään KOTKA, jonka näytetiedot näkyvät Suomen lajitietokeskuksen avoimessa Laji.fi-portaalissa ja kansainvälisessä GBIF-portaalissa. Digitointityötä jatketaan Suomen luonnontieteellisten museokokoelmien digitointipainostusten mukaisesti.

Taidemuseossa taidekokoelmiin kuuluvien teosten tiedot ja kuvat tallennetaan digitaalisessa muodossa valtakunnalliseen taidekokoelmien kokoelmahallintajärjestelmään Muusaan, jota ylläpitää ja kehittää Osuuskunta Suomen taide ja taidekokoelmat. Digitointityö on jatkuvaa ja keskeinen osa kokoelmatyötä. Kokoelmatietoja siirretään verkossa käytettäväksi kansallisen digitaalisen kirjaston asiakasliittymään FINNAan. Liittyminen Kuvasto ry:n ja Suomen Museoliiton Kokoelmat verkossa -sopimukseen mahdollistaa kokoelmiin kuuluvan nykytaiteen esittelemisen verkossa aiempaa laajemmin.

Kokoelmatoiminnan kehittäminen

Museot ylläpitävät ja kehittävät kokoelmiaan kokoelmapoliittisten suunnitelmiansa mukaisesti ja museoalan yhteisiä linjauksia noudattaen sekä osallistuvat valtakunnalliseen kokoelmatyön ja dokumentoinnin kehittämiseen. Kokoelmahallinnassa seurataan valtakunnallisia linjauksia. Museoiden kokoelmapoliittisten ohjelmien tarkistamista jatketaan.

Maakunnallinen ja valtakunnallinen museoyhteistyö

Museot osallistuvat valtakunnalliseen vastuumuseoiden yhteistyöhön ja museotyön kehittämiseen. Tieto- ja kuvapalvelut perustuvat suunnitelmalliseen dokumentointi-, tutkimus- ja digitointityöhön.

Alueellista toimintaa edistetään Museoviraston kanssa neuvoteltujen alueellisten suunnitelmien mukaisesti. Maakunnallista ja valtakunnallista yhteistyötä edistetään myös kokoelmahallinnassa ja näyttelytoiminnassa. Nykyajan dokumentoinnissa ollaan mukana valtakunnallisessa Tallennus- ja kokoelmayhteistyössä (TAKO).

Henkilöstön kehittäminen ja koulutus

Henkilöstön kehittämisessä tavoitteita ovat kannustava johtaminen ja suunnitelmallinen henkilöstöpolitiikka. Keskeisiä periaatteita ovat työtehtävien kehittäminen ja henkilökunnan koulutus.

Rekrytoinneissa ja koulutuksessa huolehditaan henkilöstön ammattitaidon turvaamisesta ja ylläpitämisestä palvelutarpeiden mukaisesti. Tehtäväkuvauksia tarkistetaan, ammatillisia valmiuksia ja muutosvalmiuksia parannetaan. Koulutuksessa painotetaan perehtymistä uuteen museotekniikkaan, näyttelyratkaisuihin, yleisöpalveluun ja yhteistyön tukemiseen.

Toimitilat, välineet, investoinnit

Museotilojen kehittämistyötä tehdään Kuopion kaupungin hyvinvoinnin edistämisen lautakunnan linjauksen mukaisesti, yhteistyössä Kuopion kaupungin Tilapalveluiden kanssa.

Kuopion museon peruskorjaus ja laajennus -hanke on päättynyt. Museon laajennusosa yhdistää vanhan museon Kuopion pääkirjastoon, ja palveluiden ja yhteistyön kehittämistä kirjaston kanssa kehitetään. Kulttuurihistoriallisen ja Luonnontieteellisen museon perusnäyttelykokonaisuuden näyttelysuunnittelu ja muu toiminnan kehittämistyö jatkuu. Uudistettu Kuopion museo avataan yleisölle vaiheittain vuonna 2021. Museoiden kokoelma- ja työskentelytilojen osalta jatketaan suunnittelua. Korttelimuseon palvelukonseptin kehittäminen jatkuu koko suunnittelukauden.

MITTARIT JA TUNNUSLUVUT 2019-2021

Kävijät ja aukiolo	TP2019	TP2020	TA2021
Kävijät yhteensä	39 970	25 329	120 600
>Kuopion museo	-	-	90 000
>Kuopion korttelimuseo	19 926	13 546	15 000
>J.V. Snellmanin kotimuseo	1 083	59	600
>Kuopion taidemuseo	18 961	11 724	15 000
>Muut kävijät	3 331	74	
Toiminta muualla kävijät	11 803	8832	
Ohjattuun toimintaan osallistuneet	7 643	2429	
Aukiolotunnit (museokohteet yht.)	4 464	3 318	6 340
Aukiolopäivät (museokohteet yht.)	615	480	820
Kokoelmatiedot			
Museoiden järjestetty kokoelma-aineisto yht.	2 020 018	2 023 514	2 027 697
Kulttuurihistoriallisen museon järjestetty kokoelma-aineisto	949 833	952 165	955 200
>esineet	71 980	72 024	
>valokuvat	841 556	843 842	
>kirjasto ja arkisto	36 297	36 299	
Kulttuurihistoriallisen museon digitoitu kokoelma-aineisto	196 988	204 984	
Luonnontieteellisen museon järjestetty kokoelma-aineisto	1 012 817	1 013 337	1 014 037
>näytteet	938 825	939 007	
>kuva-arkisto	19 916	19 916	
>kirjasto ja arkisto	54 076	54 414	
Luonnontiet. museon digitoitu (luett.) kokoelma-aineisto	504 642	485 151	
Taidemuseon järjestetty kokoelma-aineisto	57 368	58 011	58 460
>taidekokoelmat	7 278	7 293	
>kuva-arkisto	43 457	44 026	
>käsikirjasto	6 633	6 692	
Taidemuseon digitoitu kokoelma-aineisto	24 121	24 689	

Aukiolotunti- ja aukiolopäiväarvot vuodelle 2021 perustuvat Kuopion museon osalta uudisrakennuksen avautumiseen yleisölle 15.4.2021.

KUOPION MUSEOIDEN KUSTANNUKSET 2021

KUOPION MUSEOKESKUS YHTEENSÄ

Omat tuotot	661 000	Henkilöstökulut	1 942 700
Valtion osuus	1 306 510	ICT-palvelut	86 000
Kaupungin osuus	3 618 190	Vuokrat	2 767 000
		Muut toimintakulut	790 000
		Kulut yhteensä	5 585 700

KUOPION KULTTUURIHISTORIALLINEN MUSEO

Omat tuotot	304 666	Henkilöstökulut	843 616
Valtion osuus	671 412	ICT-palvelut	45 000
Kaupungin osuus	1 518 038	Vuokrat	1 306 000
		Muut toimintakulut	299 500
		Kulut yhteensä	2 494 116

KUOPION LUONNONTIETEELLINEN MUSEO

Omat tuotot	247 667	Henkilöstökulut	653 012
Valtion osuus	370 695	ICT-palvelut	24 000
Kaupungin osuus	1 316 150	Vuokrat	961 000
		Muut toimintakulut	296 500
		Kulut yhteensä	1 934 512

KUOPION TAIDEMUSEO

Omat tuotot	108 667	Henkilöstökulut	446 072
Valtion osuus	264 403	ICT-palvelut	17 000
Kaupungin osuus	784 002	Vuokrat	500 000
		Muut toimintakulut	194 000
		Kulut yhteensä	1 157 072

Museokeskuksen kustannustiedot ovat Kuopion kaupungin hyvinvoinnin edistämisen lautakunnan 20.1.2021 vahvistaman hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen käyttösuunnitelman mukaiset.

Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen talousarvotiedot ovat Kuopion kaupungin talousarviossa 2021 ja toiminta- ja taloussuunnitelmassa 2021-2024.